

Samling af Afgørelser

FORSLAG TIL AFGØRELSE FRA GENERALADVOKAT
N. WAHL
fremsat den 12. december 2013¹

Sag C-470/12

**Pohotovosť s.r.o.
mod
Miroslav Vašuta**

(anmodning om præjudiciel afgørelse indgivet af Okresný súd Svidník (Slovakiet))

»Urimelige kontraktvilkår i aftaler, der indgås med forbrugere — tvangsfuldbyrdelse af en voldgiftsafgørelse — en forbrugerbeskyttelsesorganisations ret til at intervenere — præjudiciel forelæggelse — sagsøgeren i hovedsagens »tilbagetrækning« af begæringen om tvangsfuldbyrdelse — den forelæggende rets opretholdelse af sin anmodning — Domstolens kompetence«

1. Med denne anmodning om en præjudiciel afgørelse ønsker Okresný súd Svidník (distriktsdomstol i Svidník) (Slovakiet) en fortolkning af en række bestemmelser i direktiv 93/13/EØF², sammenholdt med artikel 38 og 47 i Den Europæiske Unions charter om grundlæggende rettigheder³, med henblik på at afgøre, hvorvidt forbrugerorganisationer på baggrund af det formål om at skabe et højt forbrugerbeskyttelsesniveau, som er fastsat i EU-retten, bør have ret til at intervenere i en procedure om tvangsfuldbyrdelse af en voldgiftsafgørelse.

2. Foruden det materielle spørgsmål, som formelt er blevet forelagt Domstolen, opstår desuden spørgsmålet om, hvorvidt denne stadig har kompetence til at tage stilling. På baggrund af udviklingen i den nationale procedure vedrørende hovedsagen med hensyn til sagsøgerens hævelse af sagen – og tilsvarende den sandsynlige løsning på den tvist, der har givet anledning til den præjudicielle forelæggelse – skal det først afgøres, om det stadig er fornødent, at Domstolen tager stilling til de præjudicielle spørgsmål, idet det bemærkes, at den forelæggende ret indtil denne dato ikke formelt har trukket sin anmodning tilbage.

3. På trods af eventuelt berettiget tvivl med hensyn til, hvorvidt det stadig er fornødent, at Domstolen tager stilling til forelæggelsen, og de sparsomme oplysninger, som er forelagt af den forelæggende ret, er det min opfattelse, at den samarbejdsånd, som bør ligge til grund for den præjudicielle procedure, i sidste ende bør medføre, at Domstolen ikke erklærer sig inkompetent. Med hensyn til realiteten mener jeg, at forbrugerbeskyttelsen på EU-rettens nuværende udviklingstrin hverken kompromitteres af en bestemmelse i national ret, der er til hinder for, at en organisation til beskyttelse af forbrugerrettigheder kan intervenere i en tvangsfuldbyrdelsesprocedure vedrørende en voldgiftsafgørelse, eller af en national bestemmelse, som giver forbrugerorganisationen tilladelse hertil.

1 — Originalsprog: fransk.

2 — Rådets direktiv af 5.4.1993 om urimelige kontraktvilkår i forbrugaftaler (EFT L 95, s. 29).

3 — Herefter »chartret«.

I – Relevante retsforskrifter

A – Direktiv 93/13

4. Artikel 6, stk. 1, i direktiv 93/13 har følgende ordlyd:

»Medlemsstaterne fastsætter, at urimelige kontraktvilkår i en aftale, som en erhvervsdrivende har indgået med en forbruger, i henhold til deres nationale lovgivning ikke binder forbrugeren, og at aftalen forbliver bindende for parterne på i øvrigt samme vilkår, hvis den kan opretholdes uden de urimelige kontraktvilkår.«

5. Direktivets artikel 7 bestemmer:

»1. Medlemsstaterne sikrer, at der i forbrugernes og konkurrenternes interesse findes egnede og effektive midler til at bringe anvendelsen af urimelige kontraktvilkår i aftaler, der indgås mellem forbrugere og en erhvervsdrivende, til ophør.

2. De i stk. 1 nævnte midler skal omfatte bestemmelser, i henhold til hvilke personer eller organisationer, der ifølge national lov har en legitim interesse i at beskytte forbrugerne, efter national ret kan indbringe en sag for retsmyndighederne eller de kompetente administrative myndigheder, for at disse kan afgøre, om kontraktvilkår, der er udarbejdet med henblik på generel anvendelse, er af urimelig karakter, og anvende egnede og effektive midler til at bringe anvendelsen af sådanne kontraktvilkår til ophør.

3. Sager som omhandlet i stk. 2 kan under overholdelse af den nationale lovgivning indbringes mod hver enkelt erhvervsdrivende eller samlet mod flere erhvervsdrivende inden for samme erhvervssektor eller sammenslutninger heraf, der anvender eller opfordrer til anvendelse af de samme generelle kontraktvilkår eller lignende vilkår.«

6. Artikel 8 i direktiv 93/13 fastsætter:

»Medlemsstaterne kan inden for det område, der omfattes af dette direktiv, vedtage eller bevare strengere bestemmelser, der er forenelige med traktaten, for at sikre en mere omfattende beskyttelse af forbrugerne«.

B – Slovakisk ret

7. § 93 i Občiansky súdny poriadok (herefter »den civile retsplejelov«) fastsætter følgende i den affattelse, der finder anvendelse på de faktiske omstændigheder i hovedsagen:

»1) En person, som har en retlig interesse i udfaldet af proceduren, kan intervenere til støtte for sagsøgerens eller den sagsøgte påstand, for så vidt som det ikke drejer sig om en skilsmisssag, en sag om et ægteskabs gyldighed eller en sag til afgørelse af, om der er tale om et ægteskab eller ikke.

2) Desuden kan en juridisk person, hvis virksomhed har til formål at beskytte rettigheder i medfør af en særlig bestemmelse, intervenere til støtte for sagsøgerens eller den sagsøgte påstande.

[...]«

8. § 251, stk. 4, i den civile retsplejelov fastsætter:

»Anvendelsen af afgørelser og fuldbyrdelsesproceduren i henhold til den særlige lovgivning [...] er underlagt ovenstående bestemmelser, medmindre andet er fastsat i den nævnte særlige lovgivning. Der træffes dog altid afgørelse ved kendelse.«

9. § 37, stk. 1, i Exekučný Poriadok (lov om fuldbyrdelse og sikrende retsmidler) i den affattelse, der fandt anvendelse på omstændighederne i hovedsagen (herefter »lov om fuldbyrdelse og sikrende retsmidler«), fastsætter følgende:

»Parterne i proceduren er fordringshaver [kreditor] og skyldner [debitor]; andre personer kan alene være parter i den del af proceduren, for hvilken de ifølge denne lov indrømmes status som part. Når retten træffer afgørelse om tvangsfuldbyrdsomkostningerne, anses den udpegede foged ligeledes for part i sagen.«

10. I henhold til § 25, stk. 1 og 2, i lov nr. 250/2007 om forbrugerbeskyttelse kan en organisation indbringe en sag vedrørende beskyttelse af forbrugerrettigheder for en administrativ myndighed eller en retsinstans eller være part i proceduren, hvis sådanne formål er hovedformålet for organisationens virksomhed, eller hvis den er optaget på listen over personer, som den nationale kommission har givet tilladelse hertil, med forbehold af retsinstansernes ret til i hvert enkelt tilfælde at undersøge, om den pågældende person har tilladelse til at indbringe en sag. I øvrigt kan en organisation på grundlag af en fuldmagt repræsentere en forbruger i procedurer for statslige myndigheder vedrørende udøvelsen af dennes rettigheder, herunder erstatning for skade, som skyldes tilsidesættelse af forbrugerens rettigheder.

II – De faktiske omstændigheder i sagen og de præjudicielle spørgsmål

11. De faktiske omstændigheder i sagen kan, sådan som den forelæggende ret har gjort rede for dem i hovedtræk, beskrives som følger.

12. Selskabet Pohotovost' s.r.o. (herefter »Pohotovost'«), der er sagsøger i hovedsagen, har ydet Miroslav Vašuta, der er sagsøgte i hovedsagen, en forbrugerkredit⁴.

13. Af ikke anførte årsager pålagde Stály rozhodcovský súd (den faste voldgiftsret) ved voldgiftsavgørelse af 9. december 2010 Miroslav Vašuta at tilbagebetale et ikke nærmere angivet beløb til selskabet. Ifølge den forelæggende rets oplysninger er denne voldgiftsavgørelse blevet endelig og eksigibel.

14. Derefter anmodede Pohotovost' den kompetente foged om at fuldbyrde afgørelsen i overensstemmelse med de gældende slovakiske bestemmelser. Den 25. marts 2011 anmodede fogeden Okresný súd Svidníkom om tilladelse til fuldbyrdelse af den nævnte voldgiftsavgørelse. Den 29. juni 2011 besluttede den forelæggende ret, at der ikke var grundlag for at fuldbyrde den del af tvangsfuldbyrdsproceduren, der vedrørte betaling af morarenter, og at fogeden ikke havde grundlag for inddrivelse af sagsomkostninger vedrørende denne del.

15. Den 9. september 2011 anmodede Združenie na ochranu občana spotrebitela HOOS (forbrugerbeskyttelsesorganisationen HOOS, herefter »organisationen HOOS«) om at måtte indtræde i fuldbyrdsproceduren. Hvad angår realiteten gjorde organisationen navnlig gældende, at fogeden ikke var upartisk, da han tidligere havde haft en arbejdsaftale med Pohotovost', og at den pågældende procedure burde udsættes.

⁴ — Ifølge de oplysninger, som jeg har indhentet ved at konsultere de nationale sagsakter, blev denne aftale indgået i løbet af 2010.

16. Den 27. marts 2012 begærede Pohotovost', at organisationen HOOS blev nægtet ret til at intervenere i sagen, idet loven om fuldbyrdelse ikke gav mulighed herfor.

17. Den forelæggende ret afviste ved kendelse udstedt af justitssekretæren⁵ den 24. maj 2012 at lade den nævnte organisation intervenere i fuldbyrdelsesproceduren og afviste samtidig organisationens påstande.

18. Organisationen HOOS anlagde den 18. juni 2012 sag til prøvelse af denne kendelse ved den forelæggende ret. Organisationen gjorde gældende, at Miroslav Vašuta ikke var blevet tilstrækkeligt informeret, at retten ikke ex officio havde ydet ham tilstrækkelig beskyttelse mod den urimelige voldgiftsbestemmelse og ikke havde draget nogen retlige konklusioner på grundlag af den manglende angivelse af de årlige omkostninger i procent (ÅOP) i forbrugerkreditaftalen. Ifølge organisationen har den forelæggende ret ikke anvendt retspraksis korrekt⁶.

19. På denne baggrund har Okresný súd Svidník besluttet at udsætte sagen og forelægge Domstolen følgende præjudicielle spørgsmål:

- »1) Skal artikel 6, stk. 1, artikel 7, stk. 1, og artikel 8 i Rådets direktiv 93/13 [...], sammenholdt med chartrets artikel 47 og 38, fortolkes således, at de er til hinder for en national bestemmelse, såsom § 37, stk. 1 og 3, i lov om fuldbyrdelse og sikrende retsmidler, der ikke giver en forbrugerbeskyttelsesorganisation ret til at intervenere i en tvangsfuldbyrdelsesprocedure?
- 2) I tilfælde af, at det første spørgsmål besvares med, at ovennævnte lovbestemmelse ikke er i strid med [EU-]retten, skal bestemmelserne i § 37, stk. 1 og 3, i lov om fuldbyrdelse og sikrende retsmidler da fortolkes således, at de ikke er til hinder for, at en national domstol i medfør af [direktivets] artikel 6, stk. 1, artikel 7, stk. 1, og artikel 8 indrømmer en forbrugerbeskyttelsesorganisation ret til at intervenere i en fuldbyrdelsesprocedure?»

III – Bedømmelse

A – Spørgsmålet om, hvorvidt det er fornødent, at Domstolen tager stilling til spørgsmålene

20. På baggrund af den udvikling, der er bragt til Domstolens kendskab, som i alt væsentligt vedrører den formodede tilbagetrækning af begæringen af tvangsfuldbyrdelsen mod M. Vašuta, og som jeg vil gøre nærmere rede for i det nedenstående, er det rimeligt at rejse spørgsmålet om, hvorvidt Domstolen stadig har kompetence til at udtale sig om de præjudicielle spørgsmål, som den er blevet forelagt.

21. Først og fremmest, og i forlængelse af, hvad jeg har givet udtryk for tidligere⁷, finder jeg det nødvendigt, at Domstolen opretholder en forholdsvis streng holdning med hensyn til dens kompetenceområde.

22. I henhold til fast praksis er den nationale ret, på grundlag af de konkrete omstændigheder i sagen, bedst i stand til at vurdere såvel om en præjudiciel afgørelse er nødvendig for, at den kan afsige dom, som relevansen af de spørgsmål, den forelægger Domstolen⁸.

5 — Den betegnelse, som er anført i forelæggelsesafgørelsen. Det er ikke muligt at afgøre, hvorvidt denne embedsmand er dommer.

6 — Den har henvist til dom af 6.10.2009, sag C-40/08, Asturcom Telecomunicaciones, Sml. I, s. 9579, og kendelse af 16.11.2010, sag C-76/10, Pohotovost', Sml. I, s. 11557.

7 — Jf. mit forslag til afgørelse i sag C-482/12, Macinský og Macinská, der verserer for Domstolen.

8 — Dom af 21.10.2010, sag C-467/08, Padawan, Sml. I, s. 10055, præmis 21 ff. og den deri nævnte retspraksis, og af 9.12.2010, sag C-241/09, Fluxys, Sml. I, s. 12773, præmis 28.

23. I denne henseende forekommer det ganske sædvanligt at sidestille undersøgelsen af, hvorvidt der rent faktisk verserer en sag for den forelæggende ret, hvilket er en forudsætning for, at Domstolen har kompetence, med vurderingen af de forelagte spørgsmåls relevans, som hænger sammen med svarenes effektive virkning med hensyn til afgørelsen af tvisten i hovedsagen.

24. Mens det nemt kan medgives, at de præjudicielle spørgsmål kan antages at have en effektiv virkning, er det tilsyneladende en helt anden sag at konkludere, at Domstolen bør erklære sig kompetent, i det øjeblik den forelægges en anmodning om præjudiciel afgørelse, medmindre særlige omstændigheder gør sig gældende. Pr. definition kan kompetence ikke forudsættes, og navnlig ikke Domstolens. Den skal påvises.

25. Mens Domstolen efter min opfattelse bør være forholdsvis fleksibel ved vurderingen af de præjudicielle spørgsmåls relevans – en problematik, som jeg skal vende tilbage til i anden del af dette forslag til afgørelse – bør den derfor vise større årvågenhed ved vurderingen af, om der overhovedet foreligger en tvist.

26. En verserende retssag i hovedsagen er en væsentlig betingelse for Domstolens kompetence, som kan, eller i givet fald skal, efterprøves *ex officio*⁹.

27. Desuden fremgår det af fast retspraksis, at de nationale domstole kun har beføjelse til at forelægge Domstolen præjudicielle spørgsmål, såfremt der rent faktisk verserer en retssag for dem, og at de skal træffe en afgørelse, hvis udfald kan påvirkes af den præjudicielle afgørelse¹⁰. Domstolen er følgelig ikke kompetent til at besvare en præjudiciel anmodning, såfremt retsforhandlingerne ved den forelæggende retsinstans allerede er afsluttet på det tidspunkt, hvor anmodningen indgives¹¹. Begrundelsen for en præjudiciel forelæggelse, og herved for Domstolens kompetence, er følgelig ikke, at Domstolen skal afgive responsa vedrørende generelle eller hypotetiske spørgsmål¹², men at der foreligger et behov med henblik på selve afgørelsen af en verserende retstvist. Hvis tvisten ophører, er det tilsvarende ikke længere nødvendigt at besvare de præjudicielle spørgsmål.

28. Denne praksis, som er blevet bekræftet for nylig¹³, er ikke kun af praktisk værdi, da den i sidste ende kan bidrage til at skabe en mere rationel strøm af sager, som Domstolen skal beskæftige sig med. Den er med til at definere den rolle, som tilfalder Domstolen på området, en retslig fortolkningskompetence, som ikke kan udføres abstrakt, men nødvendigvis må være knyttet til et spørgsmål, som rent faktisk er rejst i forbindelse med hovedsagen. I modsat fald ville der være en stor risiko for, at Domstolen involverede sig i en retlig debat, som, når det kommer til stykket, ikke har nogen tilknytning til fortolkningen af EU-retten¹⁴. Det er en nødvendig følge af disse principper, at det er ufornuddigt, at Domstolen besvarer præjudicielle spørgsmål, der tilsyneladende ikke er knyttet til en faktisk tvist.

9 — Jf. bl.a. dom af 11.9.2008, forenede sager C-428/06 - C-434/06, UGT-Rioja m.fl., Sml. I, s. 6747, præmis 40, og kendelse af 22.10.2012, sag C-252/11, Šujetová.

10 — Jf. i denne retning dom af 20.1.2005, sag C-225/02, García Blanco, Sml. I, s. 523, præmis 27, og kendelse af 24.3.2009, sag C-525/06, Nationale Loterij, Sml. I, s. 2197, præmis 10 og 11.

11 — Dom af 21.4.1988, sag 338/85, Pardini, Sml. s. 2041, præmis 11, og af 4.10.1991, sag C-159/90, Society for the Protection of Unborn Children Ireland, Sml. I, s. 4685, præmis 12.

12 — Dom af 7.11.2013, sag C-313/12, Romeo, præmis 40 og den deri nævnte retspraksis.

13 — Jf. Šujetová-kendelsen, præmis 27-32, og dom af 24.10.2013, sag C-180/12, Stoilov i Ko, præmis 39, 44 og 46.

14 — For at tage hovedsagen som eksempel fremgår det af de skriftlige indlæg, at de slovakiske retsinstanser fortolker bestemmelserne i den slovakiske civile retsplejelov og loven om fuldbyrdelse vedrørende forbrugerbeskyttelsesorganisationers ret til at intervenere i fuldbyrdelsesprocedurer forskelligt. Hertil kommer en mistanke om partiskhed hos personer, der deltager i fuldbyrdelsesproceduren, i dette tilfælde den foged, som varetager fuldbyrdelsen (jf. punkt 15 i dette forslag til afgørelse).

29. Der er ingen tvivl om, at det tilkommer den forelæggende ret at godtgøre, at den præjudicielle forelæggelse er forbundet med en tvist, som rent faktisk verserer for denne. I henhold til den formulering, der blev stadfæstet i Foglia-dommen¹⁵, er det ubetinget nødvendigt, at de nationale retsinstanser i tilfælde, hvor grundene til, at de finder, at en besvarelse af deres spørgsmål er nødvendig for tvistens løsning, ikke klart fremgår af sagen, redegør for disse. Domstolens pligt til at respektere de nationale domstoles eneansvarsområde indebærer samtidig, at de nationale domstole tager hensyn til den opgave, som Domstolen alene varetager på det præjudicielle område. Domstolen har således for nylig fastslået, at det ikke var fornødent, at den traf afgørelse, i et tilfælde, hvor den forelæggende ret på trods af Domstolens opfordring havde fastholdt sin anmodning om præjudiciel afgørelse, samtidig med at den undlod at tage stilling til indvirkningen af en udvikling eller en begivenhed, som Domstolen havde fået kendskab til, dels på den afgørelse, der skulle træffes i hovedsagen, dels på de præjudicielle spørgsmåls relevans for løsningen af tvisten i hovedsagen¹⁶.

30. Hvad skal man i den foreliggende sag udlede af disse principper?

31. For at ridse omstændighederne op skal Domstolen tage stilling til en særlig situation, der består af følgende to elementer.

32. For det første har Pohotovost' i sine skriftlige bemærkninger, der er indgivet i henhold til artikel 23, stk. 2, i statuttens for Domstolen, bl.a. oplyst EU-Domstolen om, at selskabet den 14. november 2012 indgav en skrivelse til den forelæggende ret, hvorved det trak begæringen om tvangsfuldbyrdelse tilbage i sin helhed og således anmodede den om at »indstille« fuldbyrdselsen. Pohotovost' fremhævede i sit indlæg, at den forelæggende ret i henhold til § 57, stk. 1, litra c), i lov om fuldbyrdelse og sikrende retsmidler skulle træffe afgørelse om tilbagetrækningen af søgsmålet ved at afslutte fuldbyrdselsesproceduren, og at det under alle omstændigheder ikke er fornødent, at Domstolen træffer afgørelse vedrørende den foreliggende præjudicielle anmodning, da tvisten i hovedsagen ikke længere eksisterer.

33. For det andet besvarede den forelæggende ret Domstolens anmodning om at bekræfte, hvorvidt den sag, som oprindeligt dannede baggrund for dens præjudicielle forelæggelse, i lyset af den meddelte tilbagetrækning stadig verserede for den, og hvorvidt den opretholdt sin anmodning om præjudiciel afgørelse, ved i skrivelse af 2. juli 2013 blot at anføre, at sagen stadig verserede, og at den derfor opretholdt sin anmodning. Den forelæggende ret supplerede sine oplysninger i en skrivelse, som Domstolen modtog den 10. september 2013, hvori den anførte, at den var blevet bekendt med, at Pohotovost' havde anmodet om »indstilling«¹⁷ af fuldbyrdselsesproceduren, og at sagsakterne i øvrigt befandt sig hos Krajský súd v Prešove (retten i regionen Prešov), som har fået forelagt en appel til prøvelse af afgørelsen om den foreliggende præjudicielle forelæggelse.

34. Det er meget overraskende og beklageligt, at den forelæggende ret for det første ikke fandt det nødvendigt at oplyse Domstolen om det processuelle skridt, der blev taget kun godt en måned efter, at den foreliggende præjudicielle anmodning var blevet indgivet, og herefter, at den efter Domstolens forespørgsel undlod at anføre de præcise grunde til, at den mente, at hovedsagen stadig var verserende, til trods for at den foreliggende præjudicielle forelæggelse tilsyneladende afhænger helt og holdent af fuldbyrdselsesproceduren på nationalt plan.

15 — Dom af 16.12.1981, sag 244/80, Sml. s. 3045, præmis 17 og 20.

16 — Dette var situationen i den sag, der gav anledning til dom af 27.6.2013, sag C-492/11, Di Donna, præmis 28. Jf. desuden i denne retning dommen i sagen Stoilov i Ko, præmis 39, 44 og 46.

17 — Den forelæggende ret har imidlertid anført, at den fik meddelelse om denne anmodning den 27.12.2012.

35. På baggrund af den samarbejdsånd, der bør præge forholdet mellem Domstolen og de nationale retter¹⁸, kunne det forventes, at den forelæggende ret i denne situation, efter at Domstolen havde rettet en forespørgsel til den vedrørende dette aspekt, tilkendegav, hvilke retlige konsekvenser denne tilbagetrækning havde for dens funktion, med henblik på at begrunde behovet for en præjudiciel afgørelse for at afgøre tvisten og herved for Domstolens kompetence.

36. Såfremt der, som i den foreliggende sag, hersker tvivl med hensyn til, om et processuelt skridt har konsekvenser for, om der i det hele taget eksisterer en tvist, bør denne tvivl imidlertid på en eller anden vis komme den forelæggende ret til gode. Domstolen har ved flere lejligheder for at undgå, at det gode samarbejde mellem denne og de nationale retter blev forhindret, bestræbt sig på at forlade sig på den nationale retsinstans bedømmelse¹⁹.

37. Det bør heller ikke glemmes, at det inden for rammerne af den præjudicielle forelæggelsesprocedure, hvor der foregår en dialog mellem retsinstanser, er den nationale ret, der er Domstolens privilegerede samtalepartner. Under de foreliggende omstændigheder i denne sag forekommer det vanskeligt at forlade sig på de oplysninger, som er afgivet af den ene af parterne i hovedsagen, og herudfra konkludere, at hovedsagen nu er helt uden genstand²⁰, og at Domstolen derfor ikke har kompetence til at udtale sig.

38. I lyset af den samarbejdsånd og gensidige tillid, som bør herske i forholdet mellem de nationale domstole og Domstolen, mener jeg således, at det trods alt tilkommer Domstolen at stole på den forelæggende rets konklusion, hvorfor den ikke bør erklære sig inkompetent.

B – Om de præjudicielle spørgsmål

39. Indledningsvis bør det undersøges, om de præjudicielle spørgsmål er relevante og følgelig kan antages til realitetsbehandling, idet det bemærkes, at den slovakiske og den tyske regering har udtrykt alvorlig tvivl i denne henseende.

40. De to regeringer har i alt væsentligt gjort gældende, at den forelæggende ret ikke har anført grundene til, at de omhandlede bestemmelser i direktiv 93/13 er relevante for hovedsagen, og i hvilket omfang Domstolens svar således er nødvendigt for løsningen af denne tvist. Den forelæggende ret ønsker ikke en tilkendegivelse, der er relateret til bedømmelsen af eventuelle urimelige kontraktvilkår, men ønsker en kontrol af nationale procedureregler, som ikke er omfattet af den harmonisering, der følger af dette direktiv. Den slovakiske regering har desuden fremhævet, at det andet spørgsmål, hvormed den forelæggende ret anmoder Domstolen om at tage stilling til bestemmelser i den nationale ret, under alle omstændigheder bør afvises.

41. Jeg er af den opfattelse, at selv om de spørgsmål, der er rejst med hensyn til antagelsen af de præjudicielle spørgsmål til realitetsbehandling, er fuldt forståelige, bør Domstolen så vidt muligt og i den samarbejdsånd, som bør præge den præjudicielle procedure, bestræbe sig på at give den forelæggende ret et anvendeligt svar.

42. Når de præjudicielle spørgsmål betragtes i sammenhæng med hovedsagen, er det således ikke udelukket, at de overordnet set og med en vis omformulering kan vise sig at være relevante.

18 — Jeg skal i denne henseende gøre opmærksom på, at det i punkt 30 i anbefalingerne til de nationale retter vedrørende forelæggelse af præjudicielle spørgsmål (EUT 2012 C 338, s. 1) udtrykkeligt anføres, at det af hensyn til et hensigtsmæssigt forløb af den præjudicielle procedure for Domstolen og med henblik på at sikre dennes effektive virkning tilkommer den forelæggende ret at underrette Domstolen om ethvert processuelt skridt, der vil kunne have en indvirkning på forelæggelsen.

19 — Jf. bl.a. i denne retning dom af 16.1.1974, sag 166/73, Rheinmühlen-Düsseldorf, Sml. s. 33, præmis 4, og af 16.12.2008, sag C-210/06, Cartesio, Sml. I, s. 9641, præmis 96.

20 — I denne henseende adskiller hovedsagen sig fra den sag, der gav anledning til Šujetová-kendelsen, som var en direkte følge af Erika Šujetová's hævelse af søgsmålet, idet Erika Šujetová var omfattet af beskyttelsen i henhold til direktiv 93/13, og ikke af en oplysning afgivet kun af fordringshaveren.

43. Det forekommer nemlig, at den forelæggende ret snarere end en fortolkning af bestemmelserne i direktiv 93/13, sammenholdt med chartret, med sine to præjudicielle spørgsmål ønsker oplyst, hvorvidt effektiviteten af ordningen for beskyttelse af forbrugerne mod urimelige kontraktvilkår på en eller anden vis forringes af nationale retsforskrifter, som ikke giver forbrugerbeskyttelsesorganisationer ret til at intervenere i en procedure om fuldbyrdelse af en voldgiftsavgørelse.

44. I denne henseende fremgår det af forelæggelsesafgørelsen, at organisationen HOOS i hovedsagen ønskede tilladelse til at intervenere i den fuldbyrdesprocedure, som var iværksat af PohotovostĚ mod Miroslav Vařuta, navnlig fordi den mente, at den forelæggende ret ved sin beslutning om kun delvist at indstille fuldbyrdesproceduren og i det øvrige tillade denne fuldbyrdelse, ikke ex officio havde ydet forbrugeren tilstrækkelig beskyttelse mod en urimelig voldgiftsbestemmelse og draget alle retlige konsekvenser af den manglende angivelse af ÅOP i forbrugerkreditaftalen.

45. I betragtning af den processuelle farvning, som er set i sager vedrørende fortolkningen af direktiv 93/13, er det ikke svært at forstå den forelæggende rets usikkerhed. Herom vidner specifikt de afgørelser, som den forelæggende ret har henvist til²¹ i denne forbindelse, men mere generelt Domstolens praksis på området, hvor den med henvisning til princippet om procesautonomi har afgrænset dette i forhold til effektivitetsprincippet og ækvivalensprincippet²².

46. Jeg mener derfor, at det er nødvendigt med en let omformulering af de præjudicielle spørgsmål, således at formålet med disse er at afgøre, hvorvidt EU-retten, og navnlig den beskyttelsesordning, som blev fastlagt ved direktiv 93/13, kræver, eller derimod udelukker, at en forbrugerbeskyttelsesorganisation kan intervenere i en procedure med henblik på fuldbyrdelse af en voldgiftsavgørelse.

47. Efter denne præcisering skal jeg i det følgende gøre rede for grundene til, at jeg ligesom den slovakiske og den tyske regering såvel som Europa-Kommissionen mener, at spørgsmålet om, hvorvidt forbrugerbeskyttelsesorganisationer har ret til at intervenere i individuelle tvister, ikke er direkte eller indirekte reguleret af EU-retten. Først vil jeg gøre rede for grundene til, at bestemmelserne i direktiv 93/13, og i det hele taget EU-retten, ikke er til hinder for en national retsforskrift, som udelukker, at en forbrugerorganisation kan intervenere (punkt 1 nedenfor), hvorefter jeg vil vise, hvorfor der omvendt intet er til hinder for, at en national bestemmelse eller en national retsinstans tillader en sådan intervention (punkt 2 nedenfor).

1. Direktiv 93/13 er ikke til hinder for en national retsforskrift, der udelukker, at en forbrugerorganisation intervenserer

48. For det første skal jeg gøre opmærksom på, at bestemmelserne i direktiv 93/13, og navnlig de bestemmelser, som den forelæggende ret har anført, ikke på nogen måde omtaler en forbrugerbeskyttelsesorganisations eventuelle ret til at kunne intervenere i individuelle tvister generelt²³ og nærmere bestemt i procedurer til fuldbyrdelse af en voldgiftsavgørelse.

49. Mere overordnet gennemfører direktiv 93/13 en minimumsharmonisering og harmoniserer ikke de processuelle midler, som disse foreninger har fået til rådighed²⁴.

21 — Asturcom Telecomunicaciones-dommen drejede sig om en sag om begæring om tvangsfuldbyrdelse af en voldgiftskendelse, som havde opnået retskraft og var afsagt, uden at forbrugeren havde givet møde, og den fuldbyrdende retsinstans' forpligtelse til af egen drift at efterprøve, om voldgiftsklausulen udgjorde et urimeligt kontraktvilkår. Hvad angår PohotovostĚ-kendelsen præciserer den, i forlængelse af den nævnte dom, den fuldbyrdende retsinstans' forpligtelse til ex officio at efterprøve, om en sanktion, som fremgår af en kreditaftale, er forholdsmæssig.

22 — Jf. bl.a. dom af 14.6.2012, sag C-618/10, Banco Español de Crédito, og af 14.3.2013, sag C-415/11, Aziz.

23 — Dette spørgsmål er et andet end de forsvarssager, som organisationerne kan føre (jf. punkt 59 ff. nedenfor).

24 — Jf. punkt 19 i generaladvokat Mengozzis forslag til afgørelse fremsat den 5.9.2013 i den sag, der gav anledning til dom af 5.12.2013, sag C-413/12, Asociación de Consumidores Independientes de Castilla y León.

50. Det skal dog undersøges, hvorvidt forfølgelsen af de mål, som er fastsat i direktiv 93/13, navnlig målene i direktivets artikel 6 og 7, indirekte bør medføre, at det fastslås, at der eksisterer en sådan rettighed på baggrund af effektivitetsprincippet, som den foreliggende sag netop vedrører.

51. Jeg gør opmærksom på, at den ved direktivet indførte beskyttelsesordning i henhold til fast retspraksis hviler på den betragtning, at forbrugeren befinder sig i en svagere stilling end den erhvervsdrivende, såvel hvad angår forhandlingsstyrke som informationsniveau, og at forbrugeren som følge heraf tiltræder betingelser, som på forhånd er udarbejdet af den erhvervsdrivende, uden at han kan øve nogen indflydelse på disses indhold²⁵.

52. På baggrund af den ufordelagtige situation, som forbrugeren befinder sig i, bestemmer artikel 6, stk. 1, i direktiv 93/13, at urimelige kontraktvilkår ikke binder forbrugerne. Ifølge retspraksis er dette en bindende bestemmelse, der har til hensigt at erstatte den formelle balance, som kontrakten indfører mellem kontraktparternes rettigheder og forpligtelser, med en reel balance, der skal genindføre ligheden mellem parterne²⁶.

53. Med henblik på at sikre den beskyttelse, som tilstræbes med direktiv 93/13, har Domstolen desuden ved flere lejligheder fremhævet, at den eksisterende ulighed mellem forbrugeren og den erhvervsdrivende alene kan ophæves ved positive foranstaltninger, der er uafhængige af kontraktparterne²⁷.

54. Ved en undersøgelse af Domstolens praksis vedrørende direktiv 93/13 fremgår det efter min opfattelse klart, at de nævnte »uafhængige foranstaltninger« først og fremmest består i foranstaltningerne iværksat af den retsinstans, som skal afgøre tvisten, uanset tvistens art og hvornår denne retsinstans indtræder i proceduren. En rets forpligtelse til ex officio at tage stilling til, om et vilkår i en kontrakt, som er forelagt denne, er urimeligt²⁸, er nemlig et egnet middel såvel til at nå det i artikel 6 i direktiv 93/13 foreskrevne resultat, nemlig at hindre, at den enkelte forbruger er bundet af et urimeligt vilkår, som til at fremme virkeliggørelsen af det mål, der omhandles i direktivets artikel 7, eftersom en sådan stillingtagen samtidig kan have en præventiv virkning med henblik på at bringe anvendelsen af urimelige vilkår i kontrakter mellem forbrugere og erhvervsdrivende til ophør²⁹.

55. I en situation som den i hovedsagen foreliggende mener jeg, at det klart fremgår af retspraksis, at sådanne foranstaltninger bør påhvile den retsinstans, som er anmodet om at behandle en procedure vedrørende fuldbyrdelse af en endelig voldgiftsafgørelse. Som Domstolen har fremhævet, skal den nationale ret, der er anmodet om at tvangsfuldbyrde en endelig voldgiftskendelse, når den i henhold til de nationale processuelle regler af egen drift skal efterprøve, om en voldgiftsklausul er uforenelig med ufravigelige, nationale retsgrundsætninger, ligeledes af egen drift efterprøve, om denne klausul er urimelig i henhold til direktivets artikel 6, så snart retten råder over de oplysninger vedrørende de retlige eller faktiske omstændigheder, som denne prøvelse kræver³⁰.

56. Med denne foranstaltning fra retsinstansens side sikres effektiviteten af beskyttelsen af forbrugerne mod urimelige kontraktvilkår fuldt ud, da denne i princippet har beføjelse til at erklære et urimeligt kontraktvilkår ugyldigt eller ændre indholdet, såfremt parterne ikke kan blive enige.

25 — Dom af 27.6.2000, forenede sager C-240/98 - C-244/98, Océano Grupo Editorial og Salvat Editores, Sml. I, s. 4941, præmis 25, og af 26.10.2006, sag C-168/05, Mostaza Claro, Sml. I, s. 10421, præmis 25, samt Pohotovost-kendelsen, præmis 37.

26 — Mostaza Claro-dommen, præmis 36, dom af 4.6.2009, sag C-243/08, Pannon GSM, Sml. I, s. 4713, præmis 2, og Pohotovost-kendelsen, præmis 39.

27 — Dommen i sagen Océano Grupo Editorial et Salvat Editores, præmis 27, Mostaza Claro-dommen, præmis 26, Asturcom Telecomunicaciones-dommen, præmis 31, samt Pohotovost-kendelsen, præmis 39.

28 — Jf. bl.a. dommen i sagen Banco Español de Crédito, præmis 42 og 43, og Aziz-dommen, præmis 46 og 47.

29 — Dom af 21.11.2002, sag C-473/00, Cofidis, Sml. I, s. 10875, præmis 32, Mostaza Claro-dommen, præmis 27, samt Pohotovost-kendelsen, præmis 41.

30 — Jf. i denne retning Pannon GSM-dommen, præmis 32, Asturcom Telecomunicaciones-dommen, præmis 53, samt Pohotovost-kendelsen, præmis 51.

57. Ifølge de oplysninger, som er fremlagt af den slovakiske regering, er den fuldbyrdende retsinstans i medfør af § 2, sammenholdt med § 45, stk. 1, litra c), i lov nr. 244/2002 om voldgiftsproceduren, som ændret, forpligtet til ex officio at fastslå, at den ikke kan træffe afgørelse i visse tilfælde, bl.a. når voldgiftskendelsen pålægger en af parterne en ydelse, som det er den fysisk umuligt at udføre. Den forelæggende ret er således ikke alene forpligtet til at undersøge, om vilkårene i den omtvistede kreditaftale er urimelige, men kan desuden fastslå, at den ikke kan træffe afgørelse vedrørende fuldbyrdelsen³¹.

58. I øvrigt fremgår det klart af forelæggelsesafgørelsen, at den forelæggende ret, som er anmodet om at behandle sagen før fuldbyrdelsen af voldgiftsafgørelsen, ikke har forsømt at behandle og kritisere det urimelige kontraktvilkår om morarenter³², men at den tilsyneladende ikke har fundet det nødvendigt ex officio at behandle den urimelige voldgiftsklausul i den aftale, som er indgået mellem parterne i hovedsagen³³.

59. Ud fra denne betragtning har jeg svært ved at se, hvordan forbrugerorganisationens intervention i sig selv ville have sikret en effektiv beskyttelse af forbrugerne i henhold til direktiv 93/13. En sådan intervention kan hverken gøre det nemmere for retsinstansen at vurdere, om den omtvistede aftale indeholder urimelige kontraktvilkår, eller tvinge denne til at foretage vurderingen.

60. Selv om den rolle, som forbrugerbeskyttelsesorganisationer kan spille med henblik på at nå målene i direktiv 93/13, på ingen måde må negligeres, indgår den – som det fremgår af 23. betragtning til dette direktiv – på et helt andet niveau og i et helt andet perspektiv end den rolle, retsinstansen skal spille. Direkte søgsmål med påstand om forbud, som er anlagt af personer eller organisationer med en legitim interesse i at beskytte forbrugeren, har i princippet en præventiv karakter og har til formål at afholde de erhvervsdrivende fra at anvende sådanne vilkår, uafhængigt af enhver konkret individuel tvist³⁴.

61. Domstolen har således udtalt, at artikel 7, stk. 1, i direktiv 93/13 forpligter medlemsstaterne til at sikre, at der findes egnede og effektive midler til at bringe anvendelsen af urimelige kontraktvilkår i aftaler, der indgås med forbrugere, til ophør, og at det fremgår af denne bestemmelses stk. 2, at de førnævnte midler omfatter muligheden for, at personer eller organisationer, der har en legitim interesse i at beskytte forbrugerne, kan indbringe sager for domstolene for at få fastslået, om vilkår, der er udarbejdet med henblik på generel anvendelse, er af urimelig karakter, og for i givet fald at opnå, at de forbydes³⁵.

31 — Jeg gør opmærksom på, at Domstolen i Pohotovost'-kendelsen, præmis 40 og 41, grundigt og præcist anførte de muligheder, som retsinstansen har i forbindelse med aftaler, som ikke anfører ÅOP.

32 — Det blev således den 29.6.2011 besluttet, at det var uforholdsmæssigt at træffe afgørelse vedrørende den påstand, der under tvangsfuldbyrdsproceduren var fremsat om betaling af morarenter til en sats på 0,25% pr. dag af 309 EUR fra og med den 8.7.2010, og indtil der var foretaget fuld betaling, og fogeden blev pålagt at betale sagsomkostningerne for denne del af proceduren.

33 — Bilaget til direktiv 93/13, der indeholder en vejledende liste over kontraktvilkår, der kan anses for urimelige, nævner i punkt 1, litra q), vilkår, hvis formål eller virkning er »at ophæve eller indskrænke forbrugers adgang til at rejse søgsmål eller benytte andre retsmidler, navnlig ved at pålægge forbrugeren et krav om udelukkende at lade evt. tvister afgøre ved voldgift, der ikke er omfattet af retlige bestemmelser, ved uretmæssigt at begrænse de bevismuligheder, som forbrugeren har til rådighed, eller ved at pålægge denne en bevisbyrde, der ifølge gældende ret ligger hos en anden aftalepart«.

34 — Dom af 26.4.2012, sag C-472/10, Invitel, EU:C:2012:242, præmis 37 og den deri nævnte retspraksis. Jf. desuden generaladvokat Geelhoeds forslag til afgørelse i den sag, der gav anledning til dom af 9.9.2004, sag C-70/03, Kommissionen mod Spanien, Sml. I, s. 7999, punkt 12.

35 — Invitel-dommen, præmis 35 og 36 og den deri nævnte praksis.

62. Disse bestemmelser pålægger medlemsstaterne en forpligtelse til at give forbrugerbeskyttelsesorganisationerne mulighed for selv at anlægge sag til prøvelse af urimelige kontraktvilkår i kraft af deres legitime interesse. Derimod indeholder direktiv 93/13 – lige så lidt som de retsakter, der gælder for søgsmål med påstand om forbud på området beskyttelse af forbrugernes interesser³⁶ – ingen bestemmelser om den rolle, som kan eller bør tilfalde forbrugerbeskyttelsesorganisationer inden for individuelle tvister, der involverer en forbruger.

63. Som følge heraf er en national lovgivning som den i hovedsagen omhandlede, som ikke indrømmer en forbrugerbeskyttelsesorganisation ret til at intervenere i en procedure med henblik på fuldbyrdelse af en retsafgørelse eller endelig voldgiftsafgørelse, ikke til hinder for den effektive opfyldelse af målene i direktiv 93/13.

64. Det skal desuden tilføjes, at en organisation i henhold til den i hovedsagen omhandlede lovgivning kan repræsentere en sådan forbruger direkte i alle procedurer, herunder fuldbyrdelsesprocedurer, med en fuldmagt fra forbrugeren. For så vidt angår den mulighed, at en forbruger ikke er oplyst om den procedure, der vedrører den pågældende, må en sådan situation ikke medføre en fortolkning af effektivitetsprincippet, hvorefter det i denne situation kræver, at en forbrugerbeskyttelsesorganisation skal indrømmes ret til at intervenere i proceduren for at kompensere for forbrugeren manglende forsvar, eftersom effektivitetsprincippet ikke indebærer, at der skal kompenseres for den pågældende forbrugers fuldstændige passivitet³⁷.

65. Jeg skal til sidst undersøge, om de bestemmelser i chartret, som den forelæggende ret har anført, kan ændre ved denne konklusion.

66. For det første mener jeg vedrørende chartrets artikel 38, hvorefter »[d]er sikres et højt forbrugerbeskyttelsesniveau i Unionens politikker«, selv om den ikke er blandt de eksempler, som er omhandlet i forklaringerne til chartret³⁸, at denne artikel, der slet ikke henviser til en individuel, umiddelbart defineret, retsstilling, fastsætter et princip og ikke en rettighed³⁹, og at den derfor kun i henhold til chartrets artikel 52, stk. 5, kan påberåbes med henblik på fortolkningen af Unionens retsakter og legalitetskontrollen heraf, i dette tilfælde direktiv 93/13.

67. Selv om direktiv 93/13 anerkender, at forbrugerbeskyttelsesorganisationer har en legitim interesse i at beskytte forbrugerne ved at indbringe sager for domstolene for at få fastslået, om vilkår, der er udarbejdet med henblik på generel anvendelse, er af urimelig karakter, og for i givet fald at opnå, at de forbydes, bestemmer direktivet ikke, at disse foreninger skal have ret til at intervenere i individuelle tvister, der er rejst over for sådanne forbrugere, og chartrets artikel 38 kan ikke i denne henseende påbyde, at dette direktiv fortolkes således, at de indrømmes en sådan rettighed.

68. For så vidt angår chartrets artikel 47 gør jeg opmærksom på, at den fastsætter retten til adgang til effektive retsmidler og adgang til en upartisk domstol, hvilket alt efter omstændighederne indebærer, at der ydes retshjælp til dem, der ikke har tilstrækkelige midler, hvis en sådan hjælp er nødvendig for at sikre effektiv adgang til domstolsprøvelse.

36 — Det er nemlig interessant at bemærke, at Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2009/22/EF af 23.4.2009 om søgsmål med påstand om forbud på området beskyttelse af forbrugernes interesser (EUT L 110, s. 30) og Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2011/83/EU af 25.10.2011 om forbrugerrettigheder, om ændring af direktiv 93/13/EØF og Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 1999/44/EF samt om ophævelse af Rådets direktiv 85/577/EØF og Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 97/7/EF (EUT L 304, s. 64) ikke yderligere fastsætter muligheden for, at en forbrugerorganisation kan intervenere i en individuel tvist.

37 — Jf. i denne retning *Asturcom Telecomunicaciones-dommen*, præmis 47.

38 — Forklaringerne til chartret om grundlæggende rettigheder (EUT 2007 C 303, s. 17) nævner nogle eksempler på principper, der anerkendes i chartret, f.eks. principperne i artikel 25, 26 og 37.

39 — Vedrørende sondringen mellem »rettigheder« og »principper« og betingelserne for påberåbelse af de sidstnævnte henvises til generaladvokat Cruz Villalóns forslag til afgørelse fremsat den 18.7.2013 i sag C-176/12, *Association de médiation sociale*, der verserer for Domstolen, navnlig punkt 43 ff.

69. For så vidt som direktiv 93/13, som jeg har gjort opmærksom på ovenfor, kræver, at den retsinstans, som skal afgøre tvister mellem en erhvervsdrivende og en forbruger, iværksætter positive foranstaltninger, der er uafhængige af kontraktparterne, har jeg således svært ved at acceptere, at det udgør en tilsidesættelse af forbrugerens ret til adgang til effektive retsmidler, således som garanteret i chartrets artikel 47, hvis en organisation ikke gives tilladelse til at intervenere til støtte for forbrugeren i en retstvist mellem forbrugeren og en erhvervsdrivende. I øvrigt kan en forbrugerorganisations intervention heller ikke ligestilles med den retshjælp, som i henhold til chartrets artikel 47, stk. 4, i visse tilfælde skal ydes personer, som ikke råder over tilstrækkelige midler.

70. Med hensyn til en forbrugerbeskyttelsesorganisations mulighed for i denne forbindelse at påberåbe sig denne artikel 47, bør det fastslås, at den omstændighed, at den ikke får tilladelse til at intervenere i en procedure, der er anlagt over for en forbruger, ikke påvirker organisationens ret til adgang til effektive retsmidler for at beskytte sine rettigheder som forbrugerorganisation, bl.a. dens rettigheder til at anlægge et kollektivt søgsmål, der er anerkendt i artikel 7, stk. 2, i direktiv 93/13.

2. Direktiv 93/13 er ikke til hinder for, at forbrugerbeskyttelsesorganisationer kan indrømmes en ret til intervention.

71. Det er derimod min opfattelse, at for så vidt som direktiv 93/13 fastsætter en minimumsharmonisering, kan medlemsstaterne i henhold til dets artikel 8 inden for direktivets område vedtage eller opretholde strengere bestemmelser, som er i overensstemmelse med traktaten, med henblik på at sikre et højere forbrugerbeskyttelsesniveau, og en national lovgivning som § 93, stk. 2, i den slovakiske civile retsplejelov kan indrømme forbrugerbeskyttelsesorganisationer ret til at intervenere i realiteten i civile retssager til støtte for forbrugere. Disse bestemmelser bør heller ikke være til hinder for, at retsinstansen giver en forbrugerbeskyttelsesorganisation mulighed for at intervenere i en procedure med henblik på fuldbyrdelse af en voldgiftsafgørelse, såfremt den pågældende forbruger giver sit samtykke hertil.

72. En sådan intervention kan nemlig anses for at være en form for forbrugerbeskyttelse som fastsat i bl.a. direktiv 93/13 og på denne måde udgøre en intervention, som ikke er fastsat i dette direktiv, der supplerer de positive – af retsinstansen uafhængige – foranstaltninger, som direktivet påbyder den at anvende. Som foreningen HOOS har anført, kan forbrugerorganisationers intervention henlede retsinstansens opmærksomhed på visse nationale fremgangsmåder eller på de vilkår, som af andre nationale retter anses for urimelige.

73. Desuden bør forbrugerorganisationers intervention i en fuldbyrdesprocedure, for så vidt som betingelserne og fremgangsmåderne i denne forbindelse ikke er mindre gunstige end dem, der gælder for sammenlignelige situationer i national ret, anses for fuldt ud forenelige med ækvivalensprincippet. Hvad specifikt angår hovedsagen fremgår det, at spørgsmålet om forbrugerbeskyttelsesorganisationers intervention i henhold til § 37, stk. 1, i loven om fuldbyrdelse og sikrende retsmidler vedrører samtlige personer, der ønsker at intervenere i en fuldbyrdesprocedure, uanset deres karakter og uanset området.

74. På grundlag af de anførte betragtninger foreslår jeg, at den forelæggende rets spørgsmål besvares således, at den beskyttelse, som indrømmes forbrugerne ved direktiv 93/13, sammenholdt med chartrets artikel 38 og 47, skal fortolkes således, at den under omstændigheder som de i hovedsagen foreliggende ikke er til hinder for en bestemmelse i national ret, som ikke giver en forbrugerbeskyttelsesorganisation ret til at intervenere i en procedure med henblik på tvangsfuldbyrdelse af en voldgiftsafgørelse. Disse bestemmelser er heller ikke til hinder for, at retsinstansen tillader en sådan organisation at intervenere inden for rammerne af en procedure med henblik på fuldbyrdelse af en voldgiftsafgørelse.

IV – Forslag til afgørelse

75. På grundlag af de anførte betragtninger foreslår jeg, at Domstolen besvarer de af Okresný súd Svidník forelagte spørgsmål således:

»Den beskyttelse, som indrømmes forbrugerne ved Rådets direktiv 93/13/EØF af 5. april 1993 om urimelige kontraktvilkår i forbrugeraftaler, navnlig artikel 6, stk. 1, artikel 7, stk. 1, og artikel 8, sammenholdt med artikel 38 og 47 i Den Europæiske Unions charter om grundlæggende rettigheder, skal fortolkes således, at den under omstændigheder som de i hovedsagen foreliggende ikke er til hinder for en bestemmelse i national ret, som ikke giver en forbrugerbeskyttelsesorganisation ret til at intervenere i en procedure med henblik på tvangsfuldbyrdelse af en voldgiftsavgørelse. Disse bestemmelser er heller ikke til hinder for, at retsinstansen tillader en sådan organisation at intervenere inden for rammerne af en procedure med henblik på fuldbyrdelse af en voldgiftsavgørelse.«